

БРИТІЙСЬКИЙ ФІНАНСІСТ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК. — На літаку приїхав з Англії до Америки британський відомий фінансист й економіст, Мейнард Кінс. Він написав чимало наукових праць з ділянки економіки і в них передбачив не один економічний рух. Його тепер посилав до Америки англійський уряд, щоб він разом з американськими колеями співпрацював над успішним переведенням помочи Англії. Кінс на вступі говорив, що колиб виграла Німеччина, Америка не лиш втратить всі економічні зв'язки з Європою, але тяжко їй буде вдержати ці економічні зв'язки з полуднево-американськими країнами. Далі він говорив, що Америка мусить за всяку ціну врятуватись від інфляції. Німеччина в себе задавила інфляцію, говорив він. В Англії також припинено інфляційні стремління. Треба так поступати в Америці, щоб теж не допустити до інфляції, казав він. А це можна досягнути твердою контролею цін. Він говорив, що Америка під тим оглядом натрапляє на більші труднощі, ніж їх мають тоталітарні краї, чи демократії, які є в війні. Тоталітарним режимам все можна робити. Також демократичні краї підчас війни радо поносять всілякі жертви. Але Америка ще не є в війні, тому вона не може дозволити собі на такі гострі міри.

ЩЕ ОДИН СЕКРЕТАР ПРО ВІЙНУ.

ШАРЛОТ (Норт Каролайна). — Ще один секретар з федерального уряду виголосив промову про війну і заявив, що Америка мусить скоро рішитись на котрий бік піти: на мирний бік і тим засудити Англію на програ, чи в бій війни і тим довести Гітлера до програ? Ним є секретар хліборобства, Викард. Перед представниками фермерів він заявив, що Америка вже не залишилась багато часу вагаться щодо цього, а також говорив, що він переконаний, що Америка таки мусить стати на рішучий шлях, яким забезпечить перемогу для демократії, навіть колиб це потягнуло за собою війну.

ГАЛИФЕКС ПЕВНИЙ ПРО ПЕРЕМОГУ.

ШКАГО. — Перед комерційним клубом виголосив промову британський амбасадор Галифекс і в ній сказав, що британці ще ніколи не були такі рішені і такі певні перемоги, як тепер. Ніхто з них і не думає шукати якихось порозумінь з ворогом, доки цей ворог не буде цілковито поконаний. Чим далі відсувається Гітлер від своїх домашніх баз, тим більш труднощі натрапляє в війні, говорив Галифекс, та пояснював, що кампанія на Балкані, не звертаючи уваги на опущення цього терену з боку альянтів, не була вже такою програю для них, як дехто думає.

ІРЛАНДІЯ ХОЧЕ ТАКОЖ ПОМОЧИ.

ВАШІНГТОН. — Ірландські представники в Вашингтоні роблять заходи, щоб дістати від Америки певну частину кораблів; а також різних продуктів. Водночас вони відмовляються від відступлення на час війни Англії баз, бо хочуть вдержати цілковиту нейтральність. Американські колеї в засади склонні дати Ірландії поміч, але питають за гарантії, щоб ті кораблі і ті харчі не попали німцям в руки.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ВИСЛАЛА ДАРУНОК ПАНІ ЧІАНГ.

НЬО ЙОРК. — Пані Рузвелт купила суконку, скроєну на китайський лад, у крамниці Арнольд Констабл в Нью Йорку і залучивши до неї відповідний лист, вислала її в подарунок жінці китайського генерала Чіанг Кай Шека, який в хоробрий спосіб продовжує війну з японцями.

ПЕРЕДОВІ ЖІНКИ АМЕРИКИ.

ВАШІНГТОН. — Федерация американських жіночих клубів признала 53 жінок, як передових в різних ділянках американського життя. Серед них є пані Рузвелт, признана як передова жінка в гуманітарній ділянці, жінка Чарлса Линдберга, Анна, як передова жінка в авіації, Мери Пикфорд, передова в фільмовім мистецтві і інші.

МАТИ ХОТІЛИ РЯТУВАТИ СИНА.

НЬО ЙОРК. — Як тяжкий трок їхав просто на трилітнього сина Еті Мозес, мама пробувала його врятувати і кинулась сама під трок. Та цим не врятувала сина, тільки сама зазнала тяжкого поранення.

СВАРКА МІЖ ГРУБИМИ РИБАМИ.

НЬО ЙОРК. — Комісар парків, Мозес, посварився з годовою дільницею Квінс за пам'ятник Кристофери Колумбосови, який мають ставити на перехресті вулиць Гойт і Асторія Булівард. Серед гарчої розмови Гарвей сказав, що Мозес, колиб кандидував на гицця, то всеодно не вийшов би. Мозес відповів, що коли ходити про гицлівську посаду, то не думає на неї кандидувати і лише це Гарвей йови.

ЧИСТКА В ПОЖАРНИМ ДЕПАРТАМЕНТІ НЬО ЙОРКУ

Посадник Ля Гвардія усунув з посади головного пожарного комісара МекЕлігата і його одного найближчого співробітника, Джорджа МекКену, за те, що вони потурали хабарництву. Пару місяців тому судовий прокуратор Гарлан переловив одного з пожарних інспекторів, Бекера, що він побирав від різних людей хабарі в заміну за добрі звіти. Коли хто не дав хабаря він зволікав з добрим звітом про його заведення. 18 свідків зізнавали, що дали ці хабарі. Бекера поставлено після того під внутрішній суд пожарних властей, щоб опісля його усунути з праці. Судом проводив комісар МекКена, який одначе пробував виблентити Бекера й по розправі „покарав“ його лиш тим, що на один місяць усунув з служби. МекЕлігат, замість вглянути глибше в справу, затвердив цей присуд.

Ля Гвардія говорив, що не може зносити в своїй адміністрації ні хабарників ні тих, що хабарництво покривають. Тому мусів усунути двох найвищих урядників в пожарнім департаменті. На місце головного пожарного комісара тепер прийде Патрик Волш.

БЕРЛІН ПРОТЕСТУЄ ЗНОВ ПРОТИ КОНФІСКАТИ КОРАБЛІВ

Німецький уряд передав на руки американського уряду ще одну протестну ноту, проти конфіскації і задуваної передачі Англії німецьких кораблів, стоячих в американських портах. В ноті говориться, що оба краї знаходяться під зобов'язанням міжнародних прав, які це забороняють.

Водночас сенат, подібно як це зробила недавно палата представників, приготується з початком чергового тижня до дискусії над сконфіскованими кораблями. Палата представників уже ухвалила, що дає вільну руку в тому відношенні урядові. Після всякої правдоподібності те саме ухвалить сенат, але при тім не обійдеться без гарячої дискусії.

ЩЕ ПРО ЧИСЛО ЗАТОПЛЕНИХ КОРАБЛІВ

Голова американської морської комісії, адмірал Ленд, заявив, що ті числа, які він подав у своїм листі до сенатора Венденберга відносно затоплених кораблів, є зле Венденбергом зрозумілі. В листі він сказав, що морська комісія дістала офіційні повідомлення про 12 затоплених кораблів. Та є багато затоплених кораблів, про які комісія не дістала жадних повідомлень.

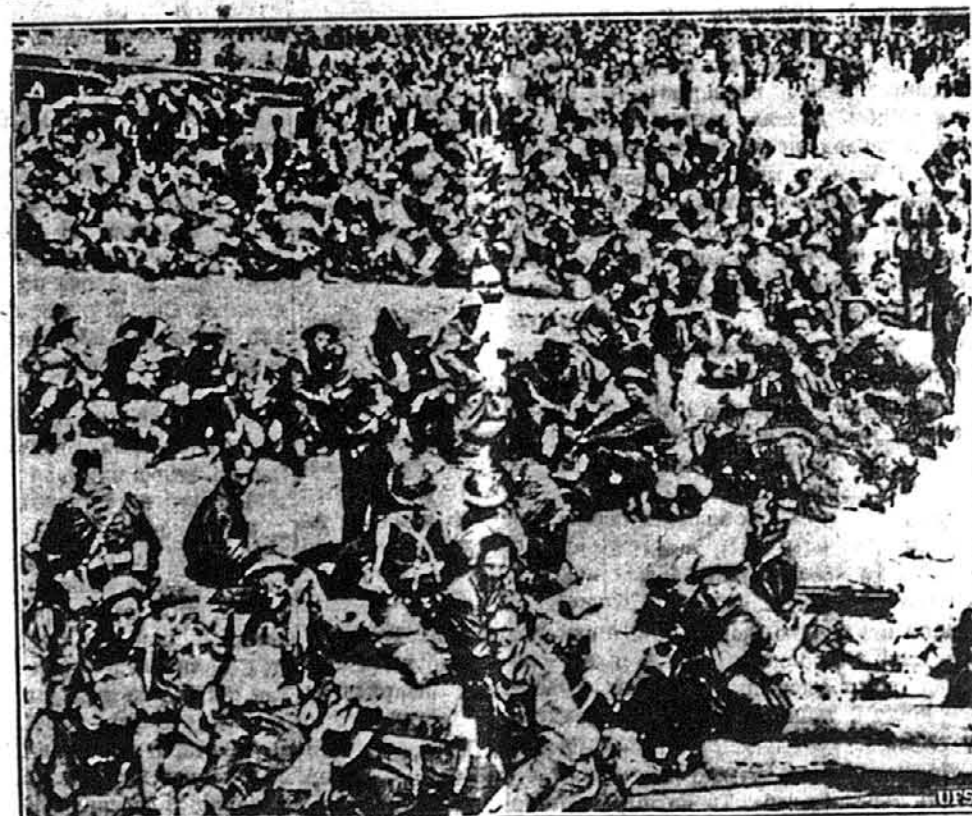
Ці числа, зокрема їх одностороннє подання з боку Венденберга в конгресі, заперечили відразу також англійські власті. Вони сказали, що за п'ять тижнів, включаючи цілий місяць квітень, ворожі субмарини, літаки і поверхневі судна затопили біля 550,000 тон британських і союзних кораблів. В згаданім місяці англійські кораблі потерпіли найбільше на середземнім морі.

БРИТІЙЦІ ЗНИЩИЛИ АЖ 48 НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ НА ПРОТЯЗІ 30 ГОДИН

Зо звітлень, які надходять з Лондону, виходить, що німці надсилають день за днем великі маси літаків для руйни британських міст і пристаней. Але й поносять величезні втрати в літаках і людях. Як це втрати, пізнали найкраще по тім, що вони втратили 48 літаків майже тільки за одну добу. Обчислюють, що вже в цьому місяці німці втратили в самій Англії найменше 300 летунів чи тих витренованих воївків, що призначені до летунської служби. Далі подають згідно з неофіційними обчисленнями, що від часу, як німці зачали сильно бомбардувати Лондон й інші британські міста, себто від минулої осені, вони втратили 3,389 літаків, що теж означає втрату яких 10,000 пільотів і тих, що становлять літакову службу. Асошіейтед Прес подає теж і про шкоди, нанесені німецькими налетами. Зокрема згадує за місто Гол, яке в останніх днях мабуть потерпіло найбільше.

КІНЕЦЬ ПОВСТАННЯ В ІРАКУ

Виглядає, що повстання в Іраку зліквідоване. У всякому випадку британське летунське поле в Габбані, недалеко Багдаду, вже не є обстрілюване артилерією іракських повстанців. Далі рознесли вісти, що Алі Галілані покинув Багдад і втік, та що до влади в Іраку приходить знову давний уряд, прихильний Британії. Та Юнайтед прес зазначає, що нема потвердження вістки про втечу Алі Бега. Ще кажуть, що німці не дуже спішаються з допомогою, а навіть раді, що та авантюра скінчилась, бо й вони булиб потерпіли ту саму поразку.

ВОНИ ВИРЯТУВАЛИСЯ. — Тисячі британських жовнірів, що їх вивезено з Греції під градом німецьких повітряних бомб, спочивають у якомусь неназваному порті, висівши з кораблів. Обчислюють, що в Греції вирвалося їх коло 48,000. Світлина була переслана літаками до Лондону, а звідти перерадіована до Америки.

СОВЕТИ НЕ ГРОМАДЯТЬ НІЯКОЇ АРМІЇ, ЗВЕРНЕНОЇ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

МОСКВА. — Советська офіційна пресова агенція „Тасс“ видала комунікат, в якому гострими словами наклеїла тих, що розпускають від довшого часу різні слухи про те, будьтоби Совети громадили якісь війська вздовж советсько-німецької границі. Неправдою є теж те, що пишеться про пересування советських військ, зокрема про пересування військових частин з Далекого Сходу чи з Сибіру на захід, на Україну. Також, каже советська Агенція, є неправдою, щоб Совети переводили свої субмарини з Балтики на Чорне море. Зокрема неправдиві ті відомости, що їх розголошується про воєнну підготовку в Україні, себто про скріплення військових частин Київської округи.

Річ ясна, що таке урядове заперечення, викликало тепер всюди великі здивування. Усі питають, чому воно саме тепер появилось, як преміером став Сталін. Заграничні дипломати є того переконання, що Сталін дійшов до ще тіснішого порозуміння з Гітлером, а Гітлер залишив усякі пляни щодо есентаульного нападу на Совети. Це означає, що тепер Росія і Німеччина погодились з тим, що їм треба існувати побіч себе і себе взаємно попірати. Для Сталіна це дошка рятунку, яка його готова вдержати при владі ще на якийсь час, а Советам принести ще й тимчасові нові користи через загарбання нових територій, які їм „подарує“ Гітлер. Ось так толкують собі многи дипломати згаданий комунікат „Тасс“.

НЕПОПРАВНІ ЧЕХИ.

ЛОНДОН. — Не зважаючи на те, що Совети ідуть Гітлерови у всьому на зустріч, та що й найбільш оптимісти втратили вже віру, щоб можна відтягнути Сталіна від Гітлера, чеські політики на вигнання далі переконують британський уряд, що Росію можна перетягнути на бік Великої Британії. Навіть беруться їхати до Москви, щоб посередничити в тій справі й наладити відносини між Москвою і Лондоном та Вашингтоном. Це діється в хвилину, коли сам британський уряд здає собі вже ясно справу з того, що Совети в'яжуться ще тісніше з Німеччиною. Чеські москвофіли стоять далі при тому, що вся будуччина Чехословаччини таки залежна від дружби Чехословаччини з Москвою. Вони переконують британський уряд, що Совети не ідуть з Британією тільки тому, що Британія хоче відбудувати Польщу в давних границях, себто з українськими і білоруськими землями. Ось тому чехи хочуть їхати до Сталіна, щоб його переконати, що Британія на тому пункті попустить, як тільки СССР покине Гітлера. Покищо не знати, чи та нова москвофільська пропаганда чехів має які поважні успіхи. Але це факт, що вона існує навіть тепер, коли весь світ бачить, що Сталін іде разом з Гітлером.

ЯПОНІЯ ХОЧЕ КІНЧИТИ ВІЙНУ В КИТАЮ.

ТОКІО. — Часопис, що є речником політики заграничного японського уряду, пише про те, що булоб краще залишити збройну війну в Китаю, а зробити Китай „партнером“ у тому порядку, який думає Японія завести у східній Азії. Так є, пише часопис, що Китай дав доказ, що може витримати, а Японія переконана його, що має кращу й ліпшу армію. Тому булоб тепер добре припинити воєнні кроки, а поробити заходи, щоб поширити замирення і торгівлю. Є це заява, яка дає багато до думання.

РЕВІЗІЯ ФРАНЦУЗЬКО-НІМЕЦЬКОГО ПРИМИР'Я.

ВІШІ. — Далі ведуться переговори між французьким урядом у Віші й німецькою окупаційною владою в Парижі в справі модифікації умовин примир'я. В комунікаті подається, що Німеччина склонна обнижити окупаційні кошта на 100 мільонів франків денно. Інші кажуть, що це не є ніяка полекша, бо Німеччина і так бере таку велику суму, яка по правді є далеко вища від дійсних коштів окупації. Що вийде з тих переговорів, покищо не знати. Німецька преса пише про них дуже осторожно. Німеччина намагається мабуть таки втягнути Францію у війну з Британією. Іде їй головню про французьку фльоту. Та маршал Петен, як відомо, заповів, що він ніяк не дасть згоди на те, щоб французькі війська пішли проти свого давнього союзника.

ІРАК І ТУРЕЧЧИНА.

ЛОНДОН. — Кажуть, що міністер оборони про-німецького уряду Іраку прибув до Анкари, столиці Туреччини, щоб запропонувати „федерацию“ Іраку і Туреччини. Властиво іде тут про те, щоб дістати від Туреччини допомогу, бо британці ліквідують згаданий про-німецький уряд.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Висновки текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Посланою число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Address: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОБОВ'ЯЗКИ: НАШІ Й МАТЕРІ

Поханувати матір, це обов'язок людини, що вихована в християнським світогляді. Це передумова, щоб довго й щасливо жити... А любити свою маму, це мабуть одно з найпримітивніших чутств. Таке, що здається родиться з хвилиною, коли дитина виходить з лона матері на світ. Та в житті так буває, що ми не раз поводимося в неприродний спосіб і супроти того, що є заціплене самою природою. Звідси походить і те, що звється чорною невдякою дитини супроти рідної матері. Ось тому ще й релігія вважала за конечне підтримати в людині любов і пошану для матері як щось таке, що потрібне, щоб людина була заслужена перед Богом, щоб могла числитися на Божу ласку. Як знаємо, то й українська народна словесність те саме одмічає як те, що відповідає тим глибоким моральним засадам, на яких побудовано родинне й громадське українське життя. І тому, коли з Америки вийшов культурний звичай пошанувати матір окремим днем-святом, то це повинно промовляти особливо до тих, що є з української крові.

Сьогодні такі часи, що годі в День Матері не заговорити не тільки за вдячність, яку всі ми повинні відчувати супроти матері, але й за обов'язки доброї й розумної матері. Ми свідками, що з молодим поколінням, себто з дітьми наших матерей, не є всьо в порядку. А коли так, то чи в тому не є виновата теж і матір. Може тут винувата і її безмежна доброта чи поблажливість супроти різних недомогань, які видно в молоді, а які треба було завчасу вилікувати? Коли бачимо, що молоді себелюбля, що постійно невдоволені, що гонять за матеріальними вигодами і добувають тільки в "гуд тайм" насолоду життя, то чи часом не винувата в тому і та мама, що у всьому своїм дітям потурала, що не мала відваги чи сили їм чогось відмовити, що не зміла заставити їх до праці й посвяти для добра інших, навіть і свого власного...?

Так, переживаємо дуже важкі часи, що потребують людей сильних не тільки фізично, але й духовно, що вимагають сильної віри в ідеали і охоти за ті ідеали постояти, а навіть і життя віддати. Це не часи, щоб можна було втриматися, думаючи про "гуд тайм". Тому і матерям не можна сьогодні виховувати дітей в такий спосіб, щоб вони могли жити, думаючи тільки про себе. Нема нині ніякого "легкого життя". І не буде його на довгі часи. Навіть і тут в Америці, бо й Америка є частиною того живого світу, що тепер є втягнений у велику боротьбу, з якої виходу покищо ще навіть не видно. Згадуючи за те, хочемо сказати, що коли у День Матері прийдемося матерям збирати подяку, так хай цей День буде для них теж і днем надуми, серйозної перевірки їхнього відношення до справи виховання їх власних дітей.

КЛЯВДІЯ ОЛЕСНИЦЬКА.**ХРЕСТИНИ**

(Спогад з „блицкригу“).

Я стрибнула з ліжка та кинулася до дверей, звідкіль доносили притишені голоси кідь-кого людей. Зливалися разом в безладне, нервозне шепотіння, що то скоріш перерве сон, ніж навіть несподіваний гук грому. В сусідній кімнаті були: мій чоловік, його мама та служниця — усі зі збентеженими обличчями. Не чекаючи вняснення, я почала робити їм докори за це, що своєю неспокійною поведінкою готували збудити дитину. Тому місяць перевезла я її, п'ятирічну дівчинку через Атлантику, і від цього часу старалася, щоб увесь хатний порядок був наставлений у першу чергу на її спокій та вигоду. Я знала, що за труднощі подорожі треба заплатити дитині своєю подвійною вдячністю про неї від менту, коли ми почали провадити осіле життя, згадуючи з пильною увагою подорож — кризу зимньої мряки Атлантику та невідомі транспортні на суші як перший твердий горіх долі, що його наша донька щасливо розкусила своїм беззубим ротиком.

„Війна! Летунський алярм!“ — лебеділа мама, а чоловік мерщій виніс дитину до безвіконних сіней. Я старалася опанувати сонність та найкращою дорогою міркування дійти до свідомості цього, що сталося, час від часу викидаючи зі себе недовірливі заваги про паніку, що спірається на інформації „з подвіря та кухонних жерел“. Глянула крізь вікно. Хоч довідала сема година — місто наче вимерло. Усі вікна щільно позамікані, на середній вулиці пустий трамвай, полишений без візника, молочарський віз, а вздовж вулиці в шаленому гоні, зневажаючим проникливим свистом сирени патрульний мотоцикл. Хтось наставив радіо. Виразний, твердий голос рецитував раз по разови: „Летунський алярм для міста Варшави триває!“ — після чого довге, проймаюче голосіння фабричної сирени. Я страшилася відійти. Ноги стали наче приналежні до об'єкту хатньої обстанови, а не до людського тулуба. Переді мною стояла жорстока дійсність, наче прицілюючи смертоносну зброю до цього, що було мені найдорожче: „Ратувати його за всяку ціну“ — вистукувала думка по моєму мозку, наче торхкотіння скорострілу, і я кинулася в сторону чоловіка, який куди мене жене моя при-

тання: „Чи можливо вертати нам негайно в Америку?“ — „Безнадійно“ — прозвучала відповідь, а далі жахливий образ завалених військом та втікачами дорі, паніки, спаленої комунікації, несподіванок воєнного права. Це не був шлях, на який я відважилася вивести дитину, навіть тоді, коли він провадив до раю, що ним у цьому менті видавався мені безпечний, далекий американський континент.

„Відклику! Летунський алярм для міста Варшави!“ — пронеслося за хвилину від радіа, після чого з бравурною відіграною з пилі польський національний гимн. Я заметушила біля дитини, а чоловік випитав про це, що сталося нашого сусіда, секретаря туруської амбасди, що заспаним та у піжамі пайшовся теж між нами. Ні німецько-советське зближення, ні гострі інциденти на польсько-німецькій границі не вивели публічної опії, підтверджуваної головами політичних та військових авторитетів зі стау найвищої віри в те, що до війни не дійде. Польська армія з усіх місць рекомендувала себе, як одна з найсильніших у Європі, що перед нею мусить скритися у піхву зброя німецької агресії. І я також хвалялася була цієї нашої віри, щоб виправдати перед своїм сумлінням легкомудрий крок, що ним мав наш приїзд до краю з п'ятирічною дитиною. Вичіпний символістичний тюрк розказав нам про нагальний початок війни, при чому поділився з нами „майже певними“ довірочними інформаціями, що польський уряд піде на якийсь замірення.

Оптимізм знова цілою силою протискався наперед, прислонюючи собою чорні думки. „Може війна не буде довго? А якщо й буде — може оправдає ці надії, що ми їх звизували з новою воєнною завершою? Надії, що поваляться старі кордони, а нові опоніуть війну і зєдинену Україну...“ Та усі героїські аргументи, чи відрухи детермінації зникали без сліду. Скільки разів я глянула на найбільш двох пастушків, чорну головку, що з трудом підносила понад стіни візочка, і гляділа на мене лисучими оченятами. Я кидалася до неї з гістеричним голосінням, то зі свідомою і твердою постановою здобути на щось не-

ймовірне, щоб лиш вратувати її для життя. Найближчі години принесли до нас нервового відірвання. Перші сіроби налету на Варшаву не вдалася — радіо невинно надавало потішачі втішки, засипувало слухачів різними радами та вказівками, так, що все разом вито-рило доокруги нас почуття деякої безпеки і дозволило забратися до щоденних занять. Вулиця жила, як би і не сталося нічого. Діти на подвір'ю бавилися в „летунський алярм“, листом доручували почути, прийшли робітники направляти щось біля електрики. Усі говорили про загальну мобілізацію, битви на границі та це, як легко буде дати німцям в шкуру... Чоловік поїхав до праці, я почала думати, як заосмотрити хату в харчі, ліки, затемнити та уцілілити вікна. Радіо надавало музику, щораз-то більш скончу та веселу. Час від часу переривали її якісь таємні шифрові інструкції для летунів та війська, а якщо не це, то настій такий, що прямо танцював — хочби й зараз...

Десь біля 11 год. знечезив перервав усе проникливий свист сирени, а вслід за цим анонсер нервозним голосом проголосив новий летунський налет, підкресливши конечність ховатися негайно до схорониці та заосмотрившись в протигазову маску. Я вхопила на руки сплячу дитину, але не встигла забігти далше ніж до сіней, як у воздусі загарчали мотори. Детонація — здавалося — розколола світ на половину. Десь недалеко іосипалися крісові стріли. В входовій кайтці метушилися люди в дорозі до пивниці — люде переразливо кричали „газ!“ Голосили діти. Дзвонили шибби. Я втиснулася у темний кутко сіней, закинула на голову дитину накриваво і розширеними ніздрями, у божевільнім страху шукала слідів газу.

Десь на тиждень перед війною чоловік приніс був у хату приділ протигазових масок, у цьому одні — найменшу, яку мож було дістати — для дитини. Саме тоді був хтось з гостиною у нас. Ми сиділи у веселому настрою та примірюючи маски і робили заваги, до цього, як легко змінитися ними вигляд людини на — безрогу. Вистачило рийок маски мав тісно прилягати до обличчя і в цей спосіб заохоронувати доплав газу до носа та уст. Я примірила маску на дитину: в отвір, призначений на носик та уста, містилася ціла її головка, крізь яку миг газ гуляти до схочу. Вираз мого обличчя у цьому менті збентежив мабуть присутніх, бо усі нараз почали мене потішати, що

про маски, схорониці й інші воєнні благодати говориться у краю вже від двох літ, а майже ніхто не вірить, щоб вже скоро треба було ними користуватися. Втиснена у чорний кут сіней, з плачущою дитиною на руках, в смертельнім страху, прислухуючись до стрілів та детонацій, що роздавалися раз ближче, то далше — я усвідомила собі одно: війни такої, якою вона заповідається, з безупинними налетами, бомбами, газами, що не дозволять дати двомісячній дитині цього, що необхідне для її життя та здоров'я — вона видержати не може.

Я була безрадна. Так дуже безрадна, що в почутті цього тратила змисли. Голосно говорила про це, що за кождо кривду, що її війна заподіє моїй доні — заплатити дорого кожний, хто причинився до нашого приїзду до краю. Я вчисилася Богу духа винних торговців, яких майже не знала, і які навіть не мали нагоди цікавитися нашими родинними справами. Усіх винувала за це, що з пашпортами в руках, автотом, мешканням у Нью Йорку — ми сиділи в бомбардованій місці, стиснені за горло трагедією несподіваної війни. Це був стан цілковитої психічної руїни, може й оправданій, але мене, якій перша родя мамі приймала на час і обставини, так дуже для цього непригожі.

Наша доня не була ще хрещена. Ми збиралися зробити з цього велике родинне свято і тому везли її крізь океан малою поганочкою. Негайно після цього, як радіо відкликло летунський алярм, я зателефонувала до „ОО. Василія“ та просила охрестити дитину, яку привеземо негайно, якщо лиш не буде якогось тяжкого налету. За хвилину зденерованим голосом добувався на телефоні мій чоловік, літаючи, чи не сталося нам щось злого. Це перший раз ім усім веліли ховатися до схорониці, слухали його давніх рад.

а на передмісті є поважне чи-сло вбитих та ранених. Обіцяв негайно розшукати хресних родичів і по нас приїхали. З поспіхом зодягала я себе та дитину — за пів години ми вже були в дорозі, виминаючи центр міста, завалений військовими автоматами, фірманками, кіннотою. Ціла Варшава виглядала як фотографічне ате-ліе для обслуги маршала Смітлого: усі видні місця розліплі його візерунками. З профілю чи півпрофілю, в шапці чи без неї, на тлі сходячого сонця чи ескадри літаків, чи — над бундючними написами, що ворог ні пяди землі не дістане...

Під скелами стояли довгі ряди людей — незабудовані площі, травники, парки перекопували муштини, діти, елегантно зодягнені жінки побіч просторових мішанок, чи старозаконних синів Ізраїля.

Саме під церквою діграв нас новий летунський алярм. Коли отець поливав головку нашої доні свяченою водою і вона всміхалася до хресної мамі, що її виділа вперше в життя — на небі йшов звязний бій між німецькими і польськими літаками. Крізь грубі мурі церкви і позамікані вікна доходив тріскіт скорострілів. Я гляділа на чоловіка, що постарівся на десять літ за цей ранок і думала, що оце вже хтось сильніший за нас двох буде опікуватися нашою дитиною. І я не завелася в моїй вірі.

ЗВІЛЬНИЛИ З ТАБОРІВ ДЛЯ ІНТЕРНОВАНИХ

ЛОНДОН. — Звільнено з інтерновання Герія Фільбі, що прийняв був магомеданську віру, вивчив арабську мову і визнається добре в арабських світах і в тих конфліктах, що зв'язані з тим світом. Він каже, що не було в Іраку того, що тепер діється, колиб були слухали його давніх рад.

ЛЮБА МАТИ

Питалися діти мамі: скажи мамо мила, Чи ти коли маму мала й чи її любила? Мала діти і я матір, ширю її любила, Лиш завчасу ненюку мою могла прикрити. На могилі цієї ненюки трава зелениться, Нема її вже живої, лиш у сні присниться. Сніється мені її руки, що то колисали, Сніється мені її уста, як пісні співали. Сніється мені її груди, недіспані ночі, Як дивилися за мною всюди її очі. Сніється мені люба ненюка, лиш її не бачу, Згадую її тихим словом і нишком поплачу.

КАТЕРИНА САРАБУН.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

БОГДАНКО

Історичне оповідання з другої половини XVI століття.

В однім куті склепу розпор-нав землю й добув велику мідяну посуду. Була важка, ледви підніс та виніс наверх. Вийшов на світ і відітхнув повними грудьми. До нього доходили стогони мучених татар. І неначе почув удруге голос Петра: „Це не по-християнськи“. Обізвалося сумління. „Справді не годиться“, подумав, „може вони не винуваті? Може їх нан приславив їх до походу, й вони мусіли йти... Що було, колиб мій дружинник відмовився йти зі мною в похід! Ні, доволі вже тих мук!“ І князя гукнув стрічному чоловікові, щоб укоротив мук татарам.

Дуже зрадів Петро, що князь опам'ятується, приходить до рівноваги. Може, відкине думку погоні й добровільного тинання, може, лишиться дома, погодиться зі

За той час, як похорон пішов до княжої гробниці, челядники князя Чорторійського приладжували під розлогими липами тризну: понаставляли з дощок довгих столів та лав, понаклали на столи вєщини. В великих мисках було пшеничне коливо з медом. Старі князі подавали, щоб із старих звичаїв нічого не поминути. За столом найшлося місце для кожного.

Коли тризна скінчилася, князь підійшов до Петра: — Приходжу попроситися з тобою, друже, бо я не гаючись йду... Тут для мене нема нічого, крім сумнів. Та від них трачу всю мій, роблюся нездільним виконати те, що присягав... Ти мене розумієш... Чого ти, князю, не хочеш, щоб я з тобою йхав? Та ти хоч мені заборониш, хоч мене від себе відженеш, я за тобою поїду й тайком берету тебе...

Друже мій, не думаю я відганяти тебе від себе. Та не хочу я для своєї особи виконувати твою дружбу. Твоя воля, хоч лишайся тут, а хоч іди зі мною у світ невідомий, куди мене жене моя при-

тання. Мені тільки жаль, князю, що ти миг на хвилину подумав, що я тебе залишу в біді самого... Разом ми зростаємо, разом ізжилися. Хоч не запри-сягали один одному побратимства, то нема в тебе князю щирішої людини за мене. Я з тобою, князю, хоч у вогонь хоч у саме пекло...

Князь сердечно обняв свого друга: — Підемо, мій друже, на могилу могого батька та матері й там заприсягнемо досмертне побратимство, як закон велить. Це повинні ми зробити в церкві, та тут її нема... А лежати гріб моїх славних предків для мене не менше святий, як церква. Пішли на згарище церкви і в підземеллі над трунами старих Ружинських заприсягли побратимство.

Відтепер, Петре, я тобі не князь, а побратим... Тепер підемо попроситися з тими, що тут залишаються, і в дорозі... Цієї ночі я викопав гробниці, які ще мій покійний батько був заховав. Вони нам у да-

лекій незнайній дорозі придатуться. Я їх розділив на двоє. Візьмемо по-половині наші коні, на одного булоб заважно... — Слухай, — сказав Петро, йому важко було не сказати „князю“, — ми мусимо це когось взяти, бо двом самим їхати не добре. Я підмовив двох кметів, юних здорових парубків, що охоче поїдуть із нами на Січ. Іх рідню татарини або повбивали або в ясир позабірали, ім нічого тут робити.

А звідкіль ти знаєш, що я на Запорожжя вибираюсь? Як це слово вимовив уперше в Чорторії в тєстє, коли тебе вже там не було? — Іншої дорозі для нас немає. Звідкіль взяти стільки людей, щоб за татарвою гаятися? Лише на Запорожжі, на Січі знайдеш таких охочих. Так я і сказав тим парубкам. Ім аби де коней і зброї. Та коні будуть, а зброю випрохаємо у князя, хтось із його дружинників відступить. Йди, попросайся й попроси зброї, я подбаю про коні...

— Ні, Петре, ходи й ти зі мною. Тиж мені тепер не слугувати, а побратимом.

га, не челядин. Миж побратимом.

Коли зблизилися до князів, промовив Богдан: — Поблагословіть, тату та маму, вашого нещасного сина в далеку дорогу. Ваше благословенство й молитва захистить мене від усякого врага й супостата...

Він склонився низенько до їх колін і цілував їм руки. Старі Чорторійські піднесли руки до благословенства й цілували його в голову. Княгиня плакала.

Хай тебе Господь береже в усякій пригоді, — казав князь. — Батьку! Вам віддаю під руку все моє майно, що тут залишилось, орудувати ним, як самі знаєте. Не знаю я, чи й коли вернусь. Хіба Господь допоможе знайти й викупити мою бідну Ганю. Тоді ми вернемося і заживемо щасливо... А ось іще моє одне прохання. Поблагословіть іще й цього Петра. Від сьогодні він мені не чужа, не дружинник, а побратим.

Петро поклонився до колін князям, і вони його поблагословили.

— Тепер, тату, до вас велике моє прихання: скажіть гріб моїх славних предків закрити кам'яною плитою й насипати зверху велику могилу, хай ніхто не посміє непокоїти їх вічного спокою...

(Дальше буде).

НОВИЙ МІНІСТЕР ЛЕТНО-ЧОІ ПРОДУКЦІ.

На місце лорда Бівербрукса став міністром продукції літаків, полковник Джан Мур-Брабазон.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДВОСІЧНИЙ МЕЧ

Під час коли деякі американські патріотичні організації протестують проти допущення в Америці вистави німецької фільми, що зображає німецьку перемогу в Бельгії й Голландії, інші організації, і приватні люди, очевидно не менше патріотичні від перших, домагаються якраз виставлення цієї фільми.

Кажуть, що якраз ця фільма з німецької перемоги над Бельгією й Голландією показує американцям, як вони помиляються, коли думають, що їм ніщо не грозить з боку Німеччини.

Виходило би, що німецькі фільми це б як з двома кілками.

КІНЧИМ ВІЙНУ

Щось подібного трапилося й з одним аргументом нацистів і фашистів. Говорять вони, що американський президент своєю політикою призвист до Англії продовжує війну.

Деякі американці, котрі є за скору допомогу Англії, підхопили цей аргумент і закликають Америку дати чим скорше як найбільшу поміч Англії, щоб в цей спосіб скоротити війну.

„ГЕТ ТОФ“

Сенатор Пепер кличе Злучені Держави поступати в заграничних справах гостро: get tough!

Як на нього за це сиплються напасти, у Злучених Державих зовсім хтось інший починає „гет тоф“.

Сипляться погрози на людей, що виступають проти держави. Уже навіть були випадки виконання погроз. Загрожено смертю згинув Волтер Кривичкий, потім італійський редактор Арена, а тепер німецький редактор Сімон.

ЩО ТАКЕ СВОБОДА?

Цікавий прицинок до розуміння свободи дала відома американська журналістка Дороти Томпсон:

„Я вірю, що свобода дана людям не на те, щоб люди собі потягували або себе звеличували, але на те, щоб могли робити себе більше досконалими членами більше досконалого громадянства“.

Для такого розуміння свободи одначе треба й відповідного виховання. Не може довести до такого розуміння свободи виховання, що не признає людської свободи. Люди, що так були виховані без свободи, добившись свободи, якраз повернуть її нате, щоб бавитися й звеличувати себе, за громадянство не дбаючи.

МІЙ КРАЙ І ЧУЖИЙ КРАЙ

Говорила вона теж: „Я вірю, що існування мого народу є загрожене, скільки разів є загрожене існування мого сусіднього народу. життя зв'язане з життям мого краю, а життя мого краю з життя інших країв. Тому я вірю в права інших народів, до я вірю в права мого власного“.

Маймо надію, що вона не буде робити виїмків між народами й країнами.

ДВІ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Нацистичні й фашистські газети й радіо піднімають багачко галасу з приводу арештування італійських і німецьких моряків американським урядом.

Бачуть у тому грубу несправедливість. Не добачують одного боку справи, на котрий оводі звернув увагу генеральний прокурор Роберт Г. Джексон:

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОДУМАЙМО ПРО НАШУ ПРЕСУ.

Позвольте мені забрати голос у справі нашого часопису „Свобода“, яку я читаю вже 30 літ. В останніх тижнях я зустрічав у ній статті і дописи читачів про кризу, яка навістила чужомовну пресу в Америці. В тій справі між іншим, забрав голос і п. Йосиф Каталька, член 361 відділу. Не буду переповідати його слів, лише скажу, що відносно з ними погоджуюсь.

Як старий Союзовець дивуюсь і я, що відділи в своїх конвенційних проектах так мало уваги присвячують „Свободі“ й її прикрому матеріальному положенню. Це явище можна хіба пояснити тим, що старші імігранти з старого краю вже не приїждять, а молоді, роджені в Америці, назагал мало цікавляться своєю батьківською мовою і газетою, видаваною цією мовою.

На мою думку, найважливішою причиною, що наша газета підпадає в це, що є мало передплата. Тих 30 центів, що ми платимо місячно за нашу щоденну газету, де навіть не є передплата, а просто якась милостиня. Всі ми добре знаємо, бо бачили це не раз і самі брали в тім участь, як деякі трапляються нашому чоловікові зайти до салону і показатися в той спосіб, щоб витратити 2-3 долари на один поштунок. Це ніщо, бо це приємність, забава. А хіба газета не є приємність, цей до того корисна приємність, бо дає нам щодня здоровий душевний корм? Та за газету за платити 30 центів, це вже багато! Так дехто думає. А чи розумно думає?

Краще зробимо, коли спільними силами візьмемося за рятівання своєї преси і коли самі ухвалимо платити не по 20, але по 60 центів на місяць. Тоді наша преса скріплиться, стане ліпшою, а з того буде для нас велика користь. Це від нас залежить, панове делегати, на 20. конвенцію У. Н. Союзу. Як прийде та справа на наради, не збувайте її чимбудь. Добре застановіться над нею і розв'яжіть її так, щоб була користь для нас усіх, зокрема для нас, старих союзівців, для яких одининок містком, що це виже нас за старим краєм, з нашою культурою, традицією і всім тим, що залишилось найдорожчим в серці, далі є наша газета „Свобода“. Що ми будемо без неї робити?

Про ту справу можна б більше писати, але думаю, що під цим оглядом нема в нас ріжні думки і почування, тому кінчу на тих кількох словах.

Омельян Скородинський, член 295-го відділу У. Н. С.

КАНЦЕЛЯРІЯ НА КОЛЕСАХ. — Як німецькі летуни розбили камінець, в котрій цей лондонець мав свій бізнес, він переніс свою канцелярію до автомобіля. Директор диктує бізнесові листи, а стенографка перепишує їх на машинці.

Конвенційні Проекти

[31]

На спільних зборах відділів У. Н. Союзу, а саме 35, 45, 83, 105, 163, 239, 268, 324, 339, 375 і 422 в Філадельфії, Па., що відбулися дня 23. квітня 1941. року, ухвалено подати делегації під розвагу такі точки:

1. Пропонуємо, щоб головним урядників вибирати відповідно до числа членів у кожному стейті.
2. Як можливо, щоб У. Н. Союз мав свій принт для старців.
3. Ухвалити старим членам якусь відповідну полешку.
4. Пропонуємо, щоб конвенція добре застановилася над тим, чи ведення спортової акції, яка коштує багато грошей, дійсно У. Н. Союзови випадає.

5. Вважаємо, що було б добре, якби конвенція вибрала касієра з відповідною кваліфікацією.

6. Відділовим предсідникам і касієрам признати якусь винагороду за їхню працю в відділах.

7. Пропонуємо завести ще додаткове обезпечення, так зване „ексидент“.

8. Урядники, й делегати згаданих вище відділів заявляють, що вони вдолжені з праці теперішньої екекутиви У. Н. Союзу.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ ВІДДІЛІВ міста Філадельфії:

Семен Рудакевич, предс.; Степан Слободян, гол. рад.; Семен Черномаз, секретар;

3 МУЗИКИ

КОНЦЕРТ ЛЮБКИ КОЛЕССИ

Оттава, Онтаріо, Канада.

З великою нетерпелістю чекала музикальна Оттава, а зокрема тутешня українська колонія, на заголошений зразу ще на 7. квітня концерт знаменитой української піаністки, Любки Колесси. Хоть тутешня публіка знала її покищо лише з кількох виступів на радіо, а успішна „сметанка“ теж із приватного виступу в палаті генерального губернатора Канади, графа Атлону, нашу артистку попередила, що до її приїзду сюди слава одної з найбільших піаністок світа.

Нарешті в понеділок, дня 28. квітня, відбувся той довго очікуваний концерт у рямках артистичних імпрез, влаштовуваних постійно управою тутешньої Національної Галерії. Як велике було зацікавлення публіки, свідчить найкраще факт, що на довго, до початку концерту, заповішеного на годину 8.30 вечером, концертова зала Національної Галерії була виповнена по береги й багато людей мусіло стояти під стінами й в почекальні, а ще більше мусіло з нічим відійти до дому. Тож слушно замислив один місцевий денник, що артистка була б з легкістю виповнила саму втрое більшу.

Любка Колесса зивилася на естраді в довгій оксамітній сукні, прикрашеній двома рожами й зі своїм будничним, майже хлопнячим профілем та синіми мов незабудки очима.

виглядала сиравді чаруючо. Понесли перші могутні акорди інтродукції Бівальді по просторій салі, прикрашеній картинами канадійських і чужих мистців і присутні зразу відчували, що мають перед собою артистку великої міри, одну з численних справжніх жрекинь високого музичного мистецтва, гідну наслідницю Ліста, Рубінштайна й Зауєра. Відтак наступили капрічіо Скарлатті, романса Моцарта й Шопена анданте з польопезом.

За кожною точкою програми поглиблювався чарівний вплив артистки на слухачів так, що вже при першій перерві публіка влаштувала їй гарячу овацію. На підвищенні появилися коші з прекрасними рожами, атмосфера була прямо переладована невідким флюїдом одушевлення й артистичного зворушення.

Любка Колесса має буквальні всі прикмети, що складаються на особистість великої артистки фортепіану. — техніку, що просто не знає ніяких труднощів, демонічний темпериент й глибоко-музикальну душу, що вичаровує з клавішів Стайнівєра звуки неймовірної краси. Недаром столична преса великих європейських держав, парафразуючи її перше ім'я, назвала її „любкою Європи“.

Пішучи про її виступ, музична референтка „Лівінг Ситизена“, сказала м. ін. таке: „Любка Колесса, українська піаністка міжнародної слави, перевищила найбільше рожеві сподівання під оглядом блискучості, різнобарвності й артистичної поваги концерту“.

Другу частину програми виповнила соната Шопена, що м. ін. містить у собі славний „похоронний марш“, а третю світа Дебюссі й арабески на тему славного вальса Івана Штрауса „Синій Дунай“. Знову наступили гаряча овація, знову появилися квіти на естраді. Публіка не хоче йти й Любка дає ще два додатки — лискучі мов діаманти вальси Шопена.

Концерт скінчився. Артистка усувається до сусідньої кімнати, куди за нею суне філа людей, щоби зложити їй особисті бажанія з нагоди кольосального успіху або попросити автографу. Між присутніми видно видатні постаті тутешнього англо-саксонського й французького світу, членів дипломатичного корпусу й багато осіб із оттавської української колонії, що пошанувала славу українську артистку гарними квітами. Дуже поволі опорожнюється зала!

Своїм першим концертом у столиці Канади Любка Колесса відразу здобула собі серця

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN ASSOCIATION TO HOLD MEETING

The Ukrainian National Association, Inc., a six-million-dollar fraternal order with headquarters at 81-83 Grand Street, Jersey City, is preparing for its 20th convention, which will be held in Harrisburg, Pa., during the week of May 12th. Approximately 400 delegates, representing the 38,000 members of the association, will attend from all parts of the United States and Canada.

The association has 474 branches, 11 of which are located in Jersey City. The Jersey City delegates are as follows: Branch 9, Wasyly Hlywa; Branch 25, Dr. Luke Myshuha; Branch 70, Harry Jewusiak; Branch 170, John Hrabar; Branch 171, Stella Levich; Branch 196, Dmytro Kostuk; Branch 270, Nicholas Pihura; Branch 275, Michael Grechyn; Branch 286, Stephen Shymon; Branch 287, Theodore Lutwiniak. Bayonne's delegates are: Branch 213, George Boyko and Andrew Byrych; Branch 281, John Dowhan; Branch 380, John Burbella.

This will be the second time Harrisburg has been chosen as a convention site, the last time being 24 years ago, during the World War. More than one-third of the delegates will be from the Keystone state itself, which stands first in the association membership. It was in this state, too, that the association was founded 47 years ago (1894), in Shamokin.

Reports of the present administration will reveal a high increase in members and assets since the last convention, which was held four years ago in Washington, D. C. During these past four years, for example, the membership of the organization has been swelled by approximately 8,000 new members, while assets have been increased by over \$1,500,000.

The reports will also reveal that the Ukrainian National Association has one of the highest ratings given to any life insurance company—155 percent of the legal reserve. In addition, the life insurance protection it provides for its members is of the most modern type.

The association publishes a Ukrainian-language newspaper, the daily „Svoboda“, founded 1893, and also an English-language supplementary, „The Ukrainian Weekly“, established 1933. From time to time the association publishes books and booklets on various educational subjects. Its latest work will be a translation of Prof. Michael Hrushevsky's History of Ukraine, to be released this Summer.

гутешньої вибагливої публіки, а рядом із цим піднісала високо українське ім'я й прапор української культури. За це нехай їй буде отрим складена від нас усіх сердечна подяка!

Присутній.

mer. During the past several months, the association arranged a series of eight public lectures on Ukraine at Columbia University. For its athletically inclined younger members, the association subsidizes national baseball, softball and basketball leagues, and also sponsors teams in bowling, badminton, etc.

Nicholas Muraszko of Jersey City is president of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association.

The home building of the Ukrainian National Association is a modern, up-to-date structure. It houses not only the association, but its printing plant as well. Many association members from all parts of the country visit the home office each year. — T. L.

(The Jersey Journal, May 7, 1941).

НАЦИСТИ ПІДПІРАЮТЬ ПАН-АРАБСЬКИЙ РУХ

Прогнаний британською владою магомеданський мурфі Ерусалим говорив в Багдаді через радіо й зивав магомедан до повстання проти британців. Цілий цей пан-арабський рух є підпираний, як кажуть, дуже щедро грошми з боку німців. Осередок цього руху знаходиться в Сирії, що є під французькою контролею. Сирія малаб тепер стати цілком вільною державою і як така була б на чолі великої арабської імперії.

3 КОЛОМБОС СІРКЕЛ ЗРОБЛЯТЬ МАЛИЙ ПАРК.

НЮ ЙОРК. — Департамент парків порішив цілком перемістити вигляд Коломбос Сіркел, що лежить на краю Центрального парку в 59 вулиці. Там тепер побудують кілька рядів дерев і насадять цвітів.

ЛОРД БІВЕРБРУК обняв ново креований уряд міністра держави.

THE FIRST WARD REGULAR DEMOCRATIC ORGANIZATION OF JERSEY CITY will hold a

PRE-ELECTION RALLY

in honor of the Mayor and his fellow-candidates on the HAGUE ADMINISTRATION TICKET on FRIDAY EVENING, MAY 9th,

at ST. PETER'S HALL, YORK AND VAN VORST STREETS.

City Commissioner WILLIAM J. MCGOVERN, leader of the Ward, will serve as Chairman. Prominent speakers, including members of the City Commission and former Judge Frank H. Eggers, will address the gathering.

There will be entertainment by well-known stage, screen and radio artists, and dancing will follow the meeting.

БАЧНІСТЬ — ОЗОН ПАРК!

Повідаємо всіх членів й члениць

Тов. ВІЛЬНА УКРАЇНА, в.д. 200, в Озон Парк,

Лонг Айленд, Н. Я., що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ

відбудуться :

У СУБОТУ, 10-го ТРАВНЯ (MAY 10, 1941), в год. 8:30 ВЕЧ.

в ГАЛІ С. МАЛАФІЯ, 9014 — 95th AVE., ОЗОН ПАРК.

Це будуть перші організаційні збори в нашій громаді, й тому просимо всіх Союзівців і Союзниць прийти кінчею. По закінченні значущих місячних зборів, котрі закінчилися, як значино, в год. 7:30, п. Загаєвич, організатор УНС, випише реферат й докаже фактами, що для нас не має жадної подібної організації понад Український Народний Союз!

За Тов. Петро Господарець, предс.; Вол. Шисик, секр.

В ДЕНЬ МАТЕРИ

РАДІО-ПРОГРАМА „ГОЛОС УКРАЇНИ“

уладжує :

БАЛЬ 3 ТАНЦЯМИ

в НЕДІЛЮ, 11. МАЯ Б. Р.

в КАРПАТІЯ ГАЛІ, 217 ІСТ 6. ВУЛ. у НЮ ЙОРКУ

Початок у 4. год. — Вступ 50¢. — Музика Стека.

Родіон Сліпий.

Проф. Микола Чубатий.

ОГЛЯД УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВОЮ

(З серії докладів на українські теми, що були влаштовані Департаментом Східно-Європейських мов Колумбійського університету разом з У. Н. Союзом).

(13)

Культурний рух серед уніятського табору.

Але теж уніяти організуються до боротьби. Осередком їх стає спершу Володимир на Волині, а згодом Вильно. На полемічні твори православних йдуть відповіді з боку уніятів. Вони теж організують власне катедральне шкільництво, а навіть подумали про вищу школу Центральної духовної Семінарії в Мінську (1626). Рівночасно реформують монашій стан. Василіани приймають основи єзуїтської дисципліни та небагом засвоюють собі їх спосіб боротьби, то є через виховання молоді в каледжах. Василіанське шкільництво розбудувало в 18-тім столітті в могутню мережу каледжів, філософічних та богословських шкіл, якими покрили вони не тільки цілу Україну на захід від Дніпра, але також (Вайт Рутенія не Росія) Білорусь та прибалтійські краї, стаючи небезпечним конкурентом не тільки для єзуїтських шкіл, але також модерніших піярських. Василіанські школи стали збирати масу молоді української та неукраїнської; бувало в їх школах й по 600 вихованців (Бучач). Василіани мають поважну пайку заслуг, що в перших десятиках 18-го століття, в добі Мазепи і по мазепинських часах українське католицизм завоювало майже цілу Україну на захід від Дніпра та збирало в своїм таборі біля дві третини української нації. Всеж таки значіння василіан для української культури булоб куди більше, як що вони не були допущені в свої ряди часто поляків, а тим самим

чин частинно не були спольщили. Це грізне явище було не тільки власністю василіанських шкіл та монастирів 18-го століття. На польську урядову мову вже в другій половині 17-го століття перейшов теж багатий український православний лівівська ставропігія та брацькі школи. І там втискається щораз більше польська мова побіч латини, подібно як до православних шкіл на Гетьманщині рівнобіжно російська мова. Процес той, очевидно грізний більше рівнобірно з політичним поневоленням українського народу. На другий план сходять вже й церковно-словянська мова, що віщує кінець її 700-літньому домінуванню в українському культурному житті.

Макаронізм в українській літературі та буйна творчість українсько-устної словесності.

В оживлену українську літературу 17-го століття обох таборів спершу всяке широком руслом українська народна мова. При прихильних обставинах вона могла вже тоді стати літературною мовою, як це сталося всюди на заході. Однак вже в першій половині того століття церковно-словянська мова засмічується сильно польською мовою; постане макаронізм. Деякі автори обох таборів прямо переходять на польську мову. На Лівобережжі у 18-тім столітті приходять ще засмічення російською мовою. Політично ослаблений український наріз підпадає в другій половині 18-го століття польонізації та русифікації.

На півдні діялося це вже в впливах в другій половині період культурного занепаду 16-го століття дістаються на

польського народу та ще не високого ще росту російської культури і це тільки неутраїзувало небезпеку скорого винищення.

Бистрий похід чужої культури на Україні спинав ще той культурний скарб, який вже не раз став українському народові в пригоді в найгірші часи його культурної скрути — а саме багата народна творчість. В період українського гуманізму та бароку розвинулася з нечуваною силою народна поетична творчість — це козацькі думи та багата релігійна поетична творчість українських католицьких мас. зібрана у знаменитім василіанським збірнику Почаївським Богосласнику. Як козацькі думи були твором православної української маси, а релігійна поезія католицької, то одначе одна й друга народна творчість ширилася по всій Україні, козацька дума на захід Дніпра, а релігійна поезія на схід. По думці істориків літератури Почаївський Богосласник зкінця 18-го століття це одна із трьох найбільше популярних книжок серед українського народу за час його тисячолітньої культури побіч Печерського Патерика в київський період та Кобзаря в модерних часах.

Мистецтво в період українського ренесансу та бароку.

В ділянці мистецтва українське старе мистецтво лишилося найбільше консервативним. Мабути набуло воно ту певність в добі свого найкращого розвою в 14-тім та 15-тім століттях, коли українські малярі втворювали прямо свою малярську школу спершу на комбінації византизму з домішками західного малярства. Не зважаючи на занепад на інших ділянках культурного життя в 16-тім столітті українське мистецтво на Атосі і звідси той новизантійський стиль передістается на Україну. Однак разом з іншими культурними впливами в другій половині період культурного занепаду 16-го століття дістаються на

українські землі вже й впливи ренесансового малярства в першу чергу німецького та італійського.

В 17-тім та 18-тім століттях постає окрема школа українського малярства під деяким впливом фламандського малярства: характеризує його реалізм. Осередками звідки виходили малярі був Львів та Київ. В Києві при академії на в Лаврі Печерській були малярські курси. Найкращим взором галицьких малярів того часу є прекрасний богородчанський іконостас з кінця 17-го століття та розмальовані вбудованої Софійської катедрі в Києві. По скасуванні самодержавства України Петербург наказав вивести українських малярів до столиці й там творити один малярський фронт російського малярства.

В архітектурі куди сильніші були впливи західні. Ренесансове будівництво в 16-тім столітті вже добре знало у Львові. В чисто ренесансовім стилі збудована найкраща ренесансова вежа Волоської церкви у Львові та сама церква. З світського будівництва в ренесансовім стилі збудована палата ставропігієвського братчика Корнякта в ринку та кілька львівських ринкових каменниць у Львові. На східно Україну ренесанс не дійшов, бо його випередив барок.

(Дальше буде).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ГОСТРІ Й ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

Недуги крові, шкіри й нервів, захворювання шлунка й кишківника, гемороїди ("пайлас") й інші захворювання внутрішніх органів. Загальна слабкість, снігину, артрит, ревматичні стани, захворювання нирок і міхура й інші хронічні недуги мозовиків і жінок лікується Розсідан крові, аналіз урини й інші експериментальні методи лікування в нашій клініці.

Медицина ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2.00

DR. LOUIS ZINS
(29 літ приватної й шпитальної практики)
110 East 16 Street, New York
Bet. Union Sq. & Irving Pl.
Щоденно від 9 год. рано до 8 год. веч.
У неділі й свята від 9 год. рано до 2. пополудні.

НАДІЯНІ

На цю організацію можна сміло надіятися, бо вона має певне знання, здобуте довголітнім досвідом на службі тутешньої громади серед найвибагливіших родин.

Ці роки досвіду не змарнувались; вони послужили на вдосконалення нашої організації і витиснули на ній знак довгих років.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

АМЕРИКА РІШАЄ І ВЕДЕ

РИМ. — З того, що пише італійська преса, виходить, що в Італії вже переконані, що Злучені Держави цілком певно вступлять у війну. Що більше, там твердять, що Америка вже тепер веде ту війну, а Чорчил "тільки слухає приказів Рузвельта". Таке пише "Нью Йорк Таймс" у своїй кореспонденції з Риму.

БОЛІНІТ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жовті, болючі ноги, флебіт (запалення жила), напухлі або болючі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 вечір, в понеділки і четверги від 1 до 8:30 вечір. Немає урядових годин у неділі.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіз крові для подорожнього свідоцтва.
Гемороїди й желяки лікуються без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7897

Офісові години: 10-8; неділі 11-2.
Жінки-доктор до обслуговування.
X- & флюороскоп.—Екзамінація \$2.00.

Д-Р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1-3 пополудні і від 6-8 вечір. В неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ДОХІДНЕ ГОСПОДАРСТВО в селі Нью Джерсі. 56 акрів дуже урожайної землі, зовсім обсаженої: 9 акрів пшениці, 13 акрів риса, 17 акрів кукурузи, 7 акрів конюшини; 3 акри грубого лісу, великий пастішок з рікою, молодий сад, дім на 8 кімнат з електрикою, водою, велика обора й інші добрі будинки, 2 корови, 2 коні, безрого, 600 курей, качки, індійки і багато іншого дрову, всяка машинерія, новий трактор, — з причини смерті господаря продатися за \$5,200. Готівка після умови.

Мало великий вибір інших позаміських бізнесів і фарм, які відповідають вимогам кожного покупця відносно до посади ним суми. Голоситися до:

JOSEPH BEKARCIAK,
212 Franklin St., Brooklyn, N. Y.
Tel.: Evergreen 9-6978.

Хто має на продаж МАЛУ ФАРМУ за ціну около 2 тисяч дол. не більше як 25 миль від української церкви? Прошу написати по українськи або англійськи до: 106-7

Mr. CARAVAN,
5 Winter Street, Hartford, Conn.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

ГАЗОЛИНОВА СТАЦІЯ з помпю, нова хата, гараж, город, на Гайвеї 29 в Нью Джерсі. Хоч замінити за дім в місті.

ГРОСЕРІЯ І ДЕЛКАТЕСЕН, корнеровий бізнес, низький рента, \$800 тижденого бізнесу. Продасть дуже дешево. Голоситися до: 105.

J. TANSKI
17 St. Marks Place, New York City.

Парохія Св. Арх. Михаїла в Hammond, Indiana потребує сечас дяку-учителя, котрий учив би діти, провадив хор і давав представлення. Самітні мають першество. Голоситися з поданням умови належиться письменно на адресу секретаря:

Mr. PAUL MARKANICH,
1106 — 169th St., Hammond, Ind.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, ШКІРИ, ЖОЛУДКА, НИРОК, МОЧОВОГО МІХУРА, ЗАГІЛЬНЕ ОСЛАБЛЕННЯ, ПУХНІННЯ ЖЕЛІЗІВ.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ
Поради Даром.
Екзамінація і Балання Крові \$2.00.
ЛІЧІМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ

Гонорар протиступити

Dr. BURTON DAVIS
418 LEXINGTON AVENUE
Cor. 43rd St., Fourth Floor, NEW YORK CITY.

ГОДИНИ ЛІЧІМ: від 9 рано до 7:30 вечір. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

Д-Р ВОЛОД. ГАШИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ
АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5086
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

ПОПРОБУЙТЕ ЧИСТІ ПРИРОДНІ ЛІКИ ЄВРОПЕЙСЬКІ ЧАЙ:

Ч. 1. — ГРУДНИЙ ЧАЙ — для тих, що терплять на кашель і прохолоді подразнення внаслідок простуду.
Ціна \$1 за пакет.

Ч. 2. — ШЛУНКОВИЙ ЧАЙ — для тих, що терплять на шлунок і кишківник недомогання: газ і згату, спричинену надміром кавсу в шлунок і часове затвердження.
Ціна \$1 за пакет.

Ч. 3. — ДЮРЕТИЧНИЙ ЧАЙ — для тих, що терплять від запору сечі, пригнітеного подорожження міхура й сечового проводу, та болі крижів від простуду.
Ціна \$1.75 за пакет.

Посилайте свої замовлення до:
Mrs. GRETA LESKOVAR,
507 E. 73 St., New York, N. Y.

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Обслуга швири і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRImercy 7-6661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

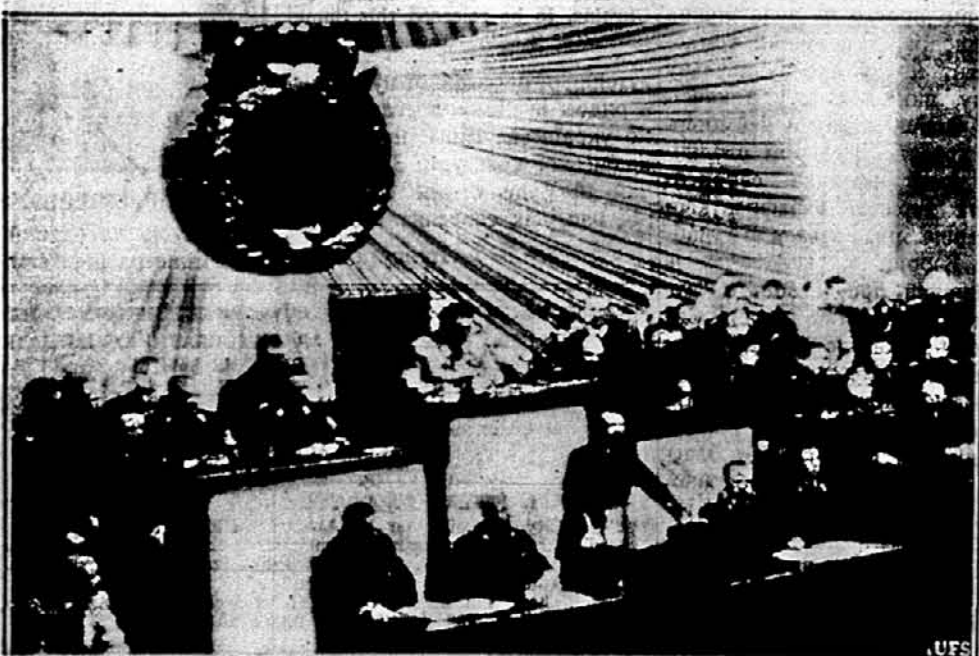
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА"

МОЖЕ ЦІЛИЙ СВІТ ПЕРЕБИТИ. — У своїй промові перед німецьким парламентом Гітлер запевняв слухачів, що німецька армія може перемогти "всяку можливу коаліцію в світі". Засідання парламенту відбулось в Кроль Опера Гавз у Берліні.

ASTONISHED TO FIND HERSELF CAPTURED BY THE GIANT, THE JUNGLE MAID WAS THRILLED AND AFRAID.

WHAT DO YOU WANT OF ME? SHE DEMANDED, FIXING HER WITH STERN GAZE, TARZAN ANSWERED:

"YOU'RE A TROUBLESOME MINK; YOU'VE HINDERED MY SEARCH FOR TOMMY. NOW GO HOME AND STAY THERE!"

"NO MAN IS MY MASTER TURN ME LOOSE!" THE GIRL SNAPPED ANGRILY. "WILL YOU GO HOME?" TARZAN ASKED.

"I'LL DO AS I PLEASE TURN ME LOOSE!" TO ENFORCE HER DEMAND SHE SANK HER TEETH INTO TARZAN'S ARM!

Нагла поява Тарзана дуже здивувала дівчину. Знайшовшись у його сильних руках, вона водночас була залюблена і зворушена.

"Що ти хочеш від мене?" — запитала його Тарзеля. Вступлюючи свій бистрий зір в дівчину, Тарзан відповів:

"Ти є псотлива кунія. Це ти робила мені перешкоди в розшуку за Томом. Я приказую тобі, йди до дому і там сиди".

"Мені ніхто не має права приказувати", відповіла вона гордо. А коли Тарзан, не випускаючи її з рук, натискав на неї, вона вкусила його руку,

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 299. Зворушена і залюблена.